

Betreft: aanvulling flora & fauna activiteit
Zaaknummer
2025-013825
DSO-verzoeknummer
2025102800561

Geachte

Hierbij ontvangt u, zoals toegezegd per e-mail, de inhoudelijke aanvulling op onze aanvraag. Excuses dat mijn reactie iets langer op zich heeft laten wachten.

Voor het opstellen van deze nadere onderbouwing heb ik contact gehad met meerdere ecologen, adviseurs en ecologische adviesbureaus. De gestelde vragen zijn zo volledig mogelijk beantwoord, mede op basis van hun deskundig advies en ecologische inzichten.

Het doel van deze aanvraag en aanvulling is om helderheid te verkrijgen over hoe wij als projectteam in dit soort situaties het beste kunnen handelen. Gezien de langdurige opgave binnen de energietransitie zullen wij de komende jaren mogelijk vaker in vergelijkbare gebieden werkzaamheden uitvoeren. Wij willen daarbij de juiste onderzoeken uitvoeren, passende maatregelen treffen, voldoen aan de geldende eisen en zorgvuldig omgaan met beschermde soorten en leefgebieden.

Mogelijk kunnen wij in de toekomst een overleg plannen met uw afdeling Flora en Fauna om gezamenlijk te reflecteren en te leren van de impact van dit type werkzaamheden op verschillende leefgebieden. Op die manier kunnen wij onze voorbereiding en uitvoering nog beter laten aansluiten op de eisen en invulling van de regelgeving. Ik verwacht dat dit kan bijdragen aan een efficiëntere, effectievere en doelmatigere omgang met flora en fauna binnen Gelderland.

Mocht u naar aanleiding van de aanvulling nog vragen of onduidelijkheden hebben, dan verneem ik dat graag.

Activiteitenplan

U heeft een aanvraag voor een vergunning op grond van de Omgevingswet voor een Flora- en Fauna-activiteit bij ons ingediend. Deze hebben wij op 28 oktober 2025 ontvangen. Naar aanleiding van de beoordeling hebben we nog de volgende gegevens nodig:

1. Als aanvrager staan in het DSO twee bedrijven genoemd, namelijk Liander B.V. (KVK 08021677) en Visma Roxit B.V. (KVK 05075639). Welk van de twee bedrijven betreft de daadwerkelijke aanvrager en dus legesplichtige? **Betreft Liander B.V. Excuses, waarschijnlijk een bug in het vergunningenportaalaccount.**

2. Van de bovengenoemde aanvrager dient ook het e-mailadres aangeleverd te worden waar het besluit naartoe verzonden moet worden. **[redacted]@alliander.com [redacted]@heuvelgroep.nl**

3. Het projectplan/activiteitenplan, dit omvat o.a. een beschrijving van de activiteit en beoordeling van de effecten op de beschermde soorten en de maatregelen die worden genomen om effecten te voorkomen of te verzachten. Hier is eerder al om verzocht, vervolgens is een natuurtoets (quickscan) aangeleverd uitgevoerd door Boxhoorn Ecologie (d.d. 17 juli 2025) die al bij de aanvraag aanwezig was. Het activiteitenplan dient de volgende onderdelen te bevatten:

a. Een toelichting op het wettelijke belang (waarom is dit belang van toepassing?); **Het gaat er in essentie om of hier een omgevingsvergunningsactiviteit flora & fauna nodig en van toepassing is? Dit vragen we aan jullie als bevoegd gezag, omdat wij hier in het geval van de kamsalamander graag willen uitsluiten. Wij hebben contact gehad met de gemeente & oda, die raadde ons aan contact op te nemen met het bevoegd gezag flora en fauna voor deze situatie om hier uitspraken over te doen. Wij zijn van mening dat we zo voldoen aan de zorgplicht, doordat we heel gericht in een bepaald gebied aan het werk gaan. Ik zou dus graag vernemen of de Provincie die mening ook deelt. Wij stellen de vraag in deze voorfase van het project. Enerzijds om richting de uitvoering lange doorlooptijden van vergunningsprocedures te voorkomen en anderzijds om te toetsen of wij zo verstandig met publieke middelen omgaan door de juiste beslissingen en maatregelen te nemen, zonder zeer kostbare aanvullende onderzoeken te laten uitvoeren die vervolgens alsnog dezelfde preventieve maatregel kan voorstellen bij daadwerkelijke aanwezigheid. Kortom, zijn wij in deze situatie überhaupt vergunningsplichtig (f&f activiteit) en zo ja, voldoen wij hier dan met de bijgevoegde onderbouwing, maatregelen en tijdelijke situatie door aard nutswerkzaamheden. Hiermee wordt invulling gegeven aan de zorgplicht onder de Omgevingswet en wordt beoogd tijdig duidelijkheid te verkrijgen over de juridische uitvoerbaarheid.**

b. Een onderbouwing van de alternatieven (planning, werkwijze, inrichting, uitvoering, waarom is er geen alternatief waarbij effecten op soorten worden voorkomen?); **Dit betreft al een alternatief, wat negatieve effecten voorkomt. Aangepaste uitvoeringsperiode aan broedseizoen + preventieve mitigerende maatregelen. We passen al gestuurde boringen toe als de omgeving hierom vraagt. Het is technisch gezien niet mogelijk en overigens ook zeer onwenselijk om voor kilometers gestuurde boringen aan te leggen, zonder boven te komen. Aangezien het hier een groot leefgebied betreft en hierbinnen meerdere middenspanningsruimten staan, waar de kabels op aangesloten moeten worden voor een elektrische verbinding. Kortom, je moet de kabels daar aanleggen om aan te kunnen sluiten op het net van de desbetreffende ruimte.**

c. Een onderbouwing van de gunstige staat van instandhouding van de soorten;

In dit project geldt:

- Geen aantasting van poelen (voortplantingswater)
- Geen verwijdering van winterhabitat (struweel, houtwallen)
- Tijdelijke verstoring van een bermzone langs bestaande infrastructuur
- Volledig herstel van de oorspronkelijke situatie na afronding

Het betreft een tijdelijke ingreep zonder areaalverlies van essentieel habitat. De lokale populatiestructuur blijft intact. Er is geen sprake van permanente versnippering of vernietiging van voortplantings- of overwinteringslocaties. Gelet hierop wordt de gunstige staat van instandhouding op lokaal en regionaal niveau niet aangetast.

d. Een toelichting op de mitigerende maatregelen die worden genomen om het verdwijnen van leefgebied/verblijfplaatsen van de kamsalamander te mitigeren.

Ter voorkoming van negatieve effecten worden de volgende maatregelen getroffen:

- Werken tijdens broedseizoen mei-september
- Plaatsing van amfibieschermen langs open ontgravingen
- Controle van sleuven tijdens uitvoeringsfase
- Sleuven niet langer openlaten dan strikt noodzakelijk
- Uitklimvoorzieningen waar praktisch mogelijk
- Ecologisch werkprotocol specifiek voor dit project

- Instructie uitvoeringsploeg ecologische maatregelen
- Vastlegging werkgebied in Arc-gis ter borging van werkgebied
- Herstel en verdichting van de bodem

Door deze maatregelen wordt voorkomen dat kamsalamanders in sleuven vallen en sterven, migratiebewegingen worden belemmerd, en onnodig worden blootgesteld aan langdurige verstoring.

e. De werkwijze die wordt toegepast. Open ontgraving en gestuurde boringen, waarna de kabels erdoorheen getrokken worden. Dan kan de sleuf verdicht worden en tot slot wordt de oorspronkelijke situatie weer gehandhaafd.

f. Een planning. Er is een globale planning van dit meerjarenproject. De planning is afhankelijk van vele variabelen en onzekerheden, waaronder ook uw antwoord en noodzaak/toekennen ontheffing. Verwachte planning start uitvoering: deelproject 1 Q3 2026, deelproject 2 Q1 2027, deelproject 3 Q2 2027. Verwachte duur uitvoering kabelaanleg plusminus 1 jaar.

4. Het is onduidelijk of onderzoek heeft plaatsgevonden naar de kamsalamander, zoals in de quickscan wordt voorgeschreven. Dit onderzoek dient aangeleverd te worden. Indien geen onderzoek heeft plaatsgevonden, dient onderbouwd te worden waarom dit niet gedaan is en waarom er geen effecten op deze soort plaats zullen vinden, iets wat volgens de quickscan niet uit te sluiten valt.

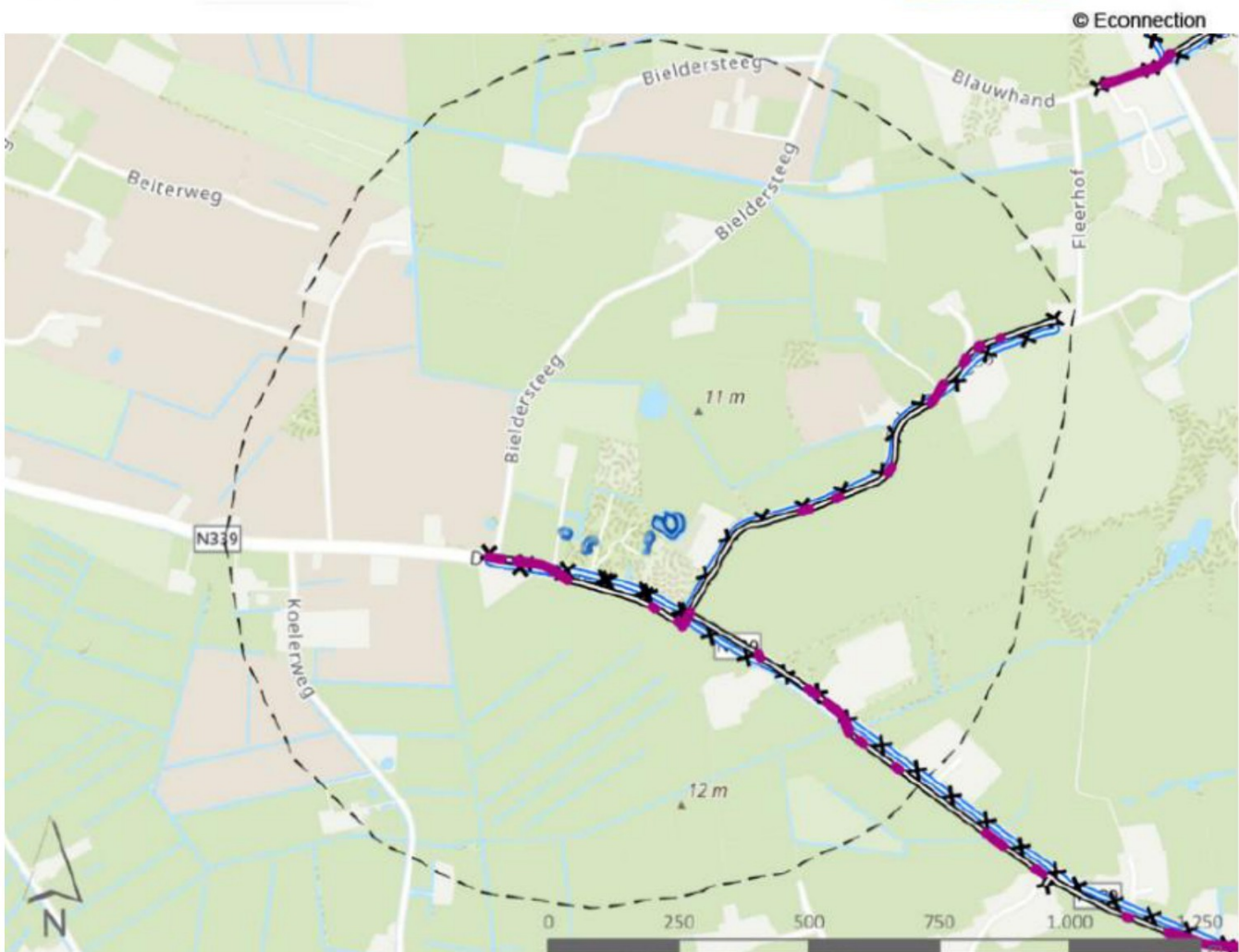
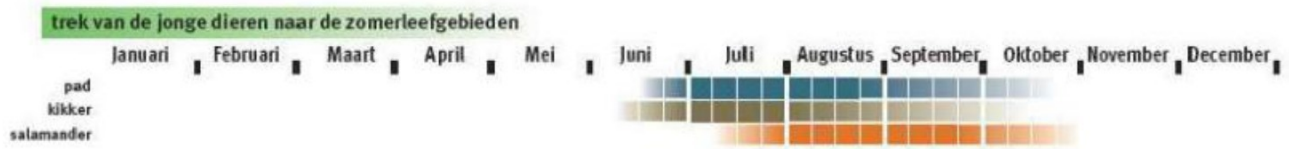
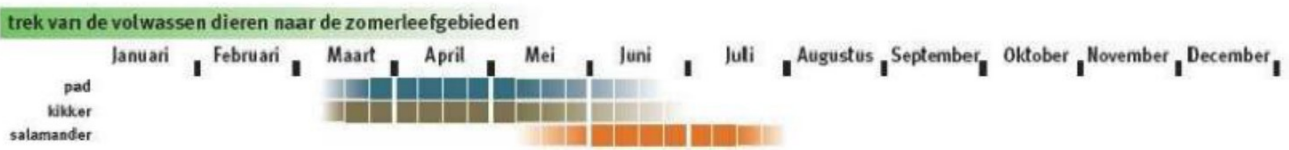
Ten aanzien van de Kamsalamander is geen aanvullend soortgericht veldonderzoek uitgevoerd. De reden hiervoor is dat in de beoordeling is uitgegaan van het voorzorgsprincipe: de soort kan in het gebied aanwezig zijn en daarmee wordt in de uitvoeringsstrategie reeds rekening gehouden. Het uitvoeren van nader onderzoek zou in deze situatie uitsluitend de aanwezigheid of afwezigheid van individuen bevestigen, maar leidt niet tot een andere inrichting van het project of aanvullende ruimtelijke maatregelen. Er wordt immers geen voortplantingswater aangetast en geen winterhabitat (zoals struweel, houtwallen of ruige vegetatie) verwijderd.

De werkzaamheden vinden plaats langs de bestaande wegberm. De bekende poelen ten noorden van de weg, die kunnen fungeren als voortplantingswater blijven volledig intact. Evenmin wordt structureel leefgebied verwijderd of gewijzigd. Daarmee is geen sprake van vernietiging of verslechtering van essentieel habitat in de zin van de verbodsbepalingen.

Het enige potentiële effect betreft een tijdelijke verstoring van een migratieroute van en naar voortplantingswater. Dit risico ontstaat doordat tijdens de open ontgraving dieren in de sleuf zouden kunnen vallen of tijdelijk worden gehinderd in hun verplaatsing. Dit effect is echter tijdelijk van aard en beperkt door de uitvoeringsperiode en mitigerende maatregelen. Ter mitigatie wordt gewerkt buiten de migratieperioden. De uitvoering is voorzien in de periode mei tot en met september, wanneer de voorjaarsmigratie vanuit winterhabitat naar voortplantingswater reeds heeft plaatsgevonden en de najaarsmigratie nog niet is gestart. Hiermee wordt voorkomen dat essentiële seizoensgebonden trekbewegingen worden doorsneden. Eventuele tijdelijke verstoring van een migratieroute wordt daarmee in de tijd beperkt en functioneel gecompenseerd door uitvoering buiten de kritieke migratieperiodes.

Daarnaast worden fysieke mitigerende maatregelen toegepast, waaronder het plaatsen van amfibieschermen langs open sleuven, controle van het werkvak en het zo kort mogelijk openhouden van ontgravingen. Hiermee wordt voorkomen dat individuen in sleuven terechtkomen of langdurig worden belemmerd in hun verplaatsing.

Gelet op het feit dat geen voortplantingswater of overwinteringshabitat wordt aangetast, het effect uitsluitend tijdelijk en omkeerbaar is, en uitvoering buiten de migratieperiode plaatsvindt, wordt geconcludeerd dat negatieve effecten op de populatie van de kamsalamander niet optreden. Nader soortgericht onderzoek wordt daarom in deze situatie niet van toegevoegde waarde of proportioneel geacht.

Figuur: mogelijke amfibiepoelen

5. In de quickscan staat voor de hazelworm, beschreven dat bij voorkeur in de winterperiode gewerkt moet worden, wanneer de hazelworm inactief is. Hazelwormen overwinteren echter onder de grond. Hoe kan met zekerheid gesteld worden dat er geen overwinterende

hazelwormen worden opgegraven (is dit mogelijk)? Hazelwormen overwinteren in geschikt winterhabitat onder de grond. Beheerde en verdichte bermen en agrarische percelen waar intensief beheer plaatsvindt, zijn geen geschikt winterhabitat. Aangezien het tracé in de omgeving van leefgebied van de hazelworm enkel in dergelijke gronden ligt, kan worden uitgesloten dat er overwinterende hazelwormen aanwezig zijn binnen de werkstrook. Waar wel door geschikt winterhabitat wordt gewerkt, is verder leefgebied van de hazelworm niet aanwezig, waardoor op dergelijke plekken kan worden uitgesloten dat er overwinterende hazelwormen aanwezig zijn. Zie afbeelding met rood gearceerd gebied voor de hazelworm. Betreft 2 zeer beperkte raakvlakken. 1 gestuurde boring eronder, dus geen raakvlak meer. 1x in-uittredepunt gestuurde boring lengte 20-30meter, hier is de voorkeur winterperiode van toepassing.

Figuur: gebied Hazelworm

6. Voor verschillende soorten staan preventieve maatregelen opgenomen, zodat negatieve effecten worden voorkomen. In al deze gevallen is een periode benoemd waarbuiten gewerkt moet worden, zodat geen individuen worden gedood/verwond of verblijfplaatsen vernietigd. Deze perioden komen echter niet allemaal overeen, waardoor de gewenste periode van de ene soort kan vallen in een ongewenste periode van een andere soort. Hoe wordt hiermee omgegaan? Is het realistisch werkbaar om buiten de kwetsbare perioden van soorten om te werken? Dit dient gedetailleerd toegelicht te worden inclusief een duidelijke werkplanning per traject/werkgebied en de mogelijk aanwezige soorten binnen die trajecten.

Klopt. Dit soort tabellen vind ik persoonlijk verwarrend en niet altijd even overzichtelijk met verschillende diersoorten. Daarom werken wij eigenlijk altijd met het GIS-systeem, waarin we de geografische gebieden kunnen markeren waarin bepaalde soorten voorkomen incl. kwetsbare periode. Klopt en het is realistisch werkbaar bij grote tracés. Het vraagt wel maatwerk, zoals bij de kamsalamander. Waar niet buiten kwetsbare perioden kan worden gewerkt, dienen maatregelen genomen te worden om negatief effect te voorkomen of dient nader onderzoek te worden gedaan om aanwezigheid te bepalen. Dit kan worden uitgewerkt in een Ecologisch Werkprotocol om de gedetailleerde toelichting te leveren in combinatie met de werkplanning per tracédeel. Het Ecologisch werkprotocol wordt pas opgesteld nadat alle onderzoeken zijn uitgevoerd, en hier komen alle maatregelen in te staan. Normaliter werken we met een ecologisch werkprotocol i.c.m. de gis en borgen we de maatregelen door alle conditionerende aspecten te behandelen in het plannings- en uitvoeringsoverleg.